

Co-funded by the
European Union

Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa

Jud. Beatrice Ramascanu
7 October 2024, Bucharest

1

1

Structura

Prezentare generală

Obiective principale

Caracteristici cheie

Aspecte practice jurisprudență

Agenda 2030

2

2

Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa din 19.09.1979 Consiliul Europei

(Convenția de la Berna)

Vigoare 1.06.1982

3

3

Prezentare generală

49 state membre (Consiliul Europei și state non membre)

UE (ratificare 7.05.1982, vigoare 1.09.1982)

instrument juridic internațional obligatoriu în domeniul conservării naturii

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=104>

Legea nr. 13/1993 pentru aderarea României la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979

Monitorul Oficial, Partea I nr. 62 din 25 martie 1993

În vigoare de la 25 martie 1993

4

Convenția de la Berna

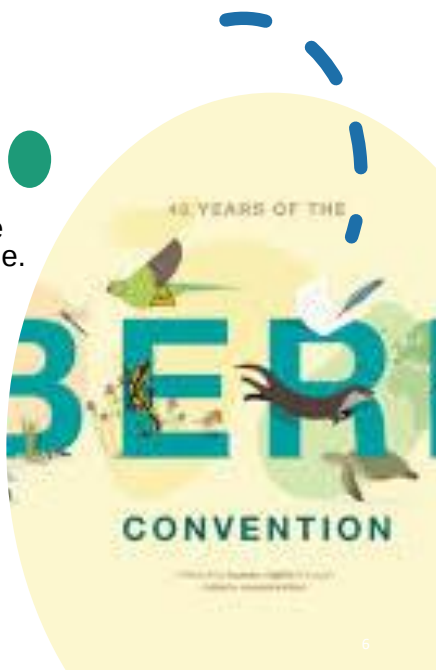
- convenție regională având ca scop conservarea florei și faunei sălbatice și a habitatelor naturale
- Promovează cooperarea între SM
- acoperă cea mai mare parte a patrimoniului natural al continentului european și se extinde la unele state din Africa

5

Happy birthday....45 de ani

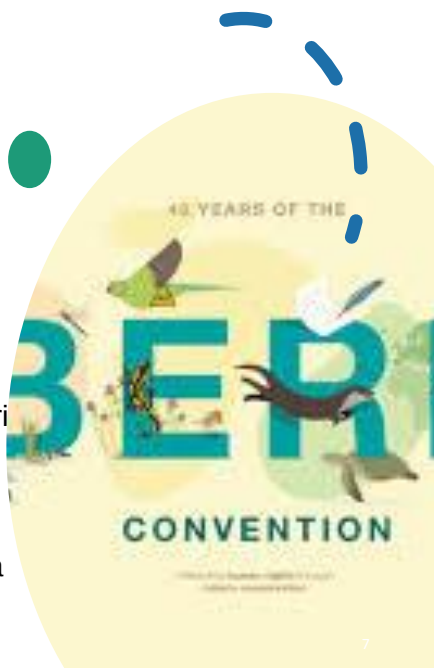
- **Protecția speciilor:**
 - Salvagardarea speciilor de animale și plante sălbatice pe cale de dispariție și vulnerabile.
- **Conservarea habitatelor:**
 - Promovarea protecției și gestionării durabile a habitatelor naturale
- **Conservarea biodiversității:**
 - Sprijinirea menținerii biodiversității prin diverse măsuri de conservare.

6

Happy birthday....45 de ani

- **Dezvoltare durabilă:**
 - Încurajarea practicilor care armonizează eforturile de conservare cu dezvoltarea socio-economică.
- **Cooperarea între părți:**
 - Promovarea colaborării între statele membre pentru a spori eforturile de conservare transfrontaliere
- **Conștientizarea publicului:**
 - Sensibilizarea și promovarea educației cu privire la importanța conservării vieții sălbatice

7

Rezultate

- conservarea și recuperarea speciilor pe cale de dispariție, (ursul brun, lupul și râsul)
- Abordarea provocărilor de mediu, (conservarea biodiversității, schimbările climatice, activitățile umane dăunătoare și speciile invazive)
- implicarea activă
 - sistemul de reclamații al Convenției din 1984
- **Rețeaua Emerald - rețea ecologică propusă de Convenție care include peste 2.400 de zone de interes special pentru conservare în șaptesprezece țări**

8

8

Scop

- conservarea speciilor
 - pe cale de dispariție
 - celor vulnerabile
 - speciilor migratoare pe cale de dispariție și celor vulnerabile specificate în **anexe**
- Cooperarea SM

9

Măsurile State Membre

- politici de planificare și dezvoltare
- controlul poluării
- atenție deosebită pentru conservarea florei și faunei sălbatice
- promovarea educației
- desemnarea informațiilor generale privind necesitatea conservării speciilor de floră și faună sălbatică și a habitatelor acestora
- Comitet permanent în cadrul căruia părțile sunt reprezentate de delegații lor pentru monitorizare
- Comitetul permanent elaborează Recomandări părților și amendamente la anexele cu speciile protejate

10

Structură

9 capitole, 24 articole, Anexe !!! De corelat cu Raportul Explicativ

<https://rm.coe.int/16800ca431>

4 părți

- A. Preambul
- B. Dispoziții de fond (capitolele 1-V, articolele 1-12)
- C. Dispoziții operaționale (capitolele VI-IX, articolele 13-24)
- D. Anexe :
 - I: Specii de floră strict protejate
 - II: Specii de faună strict protejate
 - III: Specii de faună protejate
 - IV: Mijloace și metode interzise de ucidere, capturare și alte forme de exploatare

11

11

Capitolul I

- Dispoziții generale

Art. 1 Obiectul Convenției

-conservare floră, faună sălbatică, habitate naturale, în special cele care necesită cooperarea mai multor state

-specii migratoare vulnerabile sau amenințate cu dispariția

Art. 2 – 3 Măsurile SM

- Punere în aplicare a politicilor naționale de conservare în conformitate cu dispozițiile Conv
- măsuri informare, educare

12

12

Capitolul II - Protecția habitatelor

Art. 4 alin. 1

Măsuri legislative și administrative pentru protejarea habitatelor speciilor sălbatice floră/faună Anexa I, II

Alin. 2

Conservarea zonelor protejate pentru a evita sau reduce la maxim degradarea

Alin. 3

Atenție zonelor pentru speciile migratoare Anexele II, III (iernare, hârnire, reproducere)

Alin. 4 Coordonare protejare regiuni de o parte și de alta a frontierei

13

13

Capitolul III - Conservarea speciilor

Art. 5 -SM măsurile legislative și administrative adecvate și necesare pentru asigurarea conservării, în special, a speciilor de floră sălbatică enumerate în anexa I.

Vor fi interzise culegerea, recoltarea, tăierea sau dezrădăcinarea intenționată a plantelor avute în vedere. Fiecare parte contractantă va interzice, la nevoie, deținerea sau comercializarea acestor specii.

14

14

Capitolul III- Art. 6

SM - măsurile legislative și administrative adecvate și necesare pentru a asigura **conservarea, în special, a speciilor de faună sălbatică enumerate în anexa nr. II.**

Se va interzice, în special, pentru aceste specii:

- a) orice formă de capturare intenționată, de deținere și de ucidere intenționată;
- b) degradarea sau distrugerea intenționată a locurilor de reproducere sau a zonelor de repaus;

15

15

Capitolul III- Art. 6

(...)

Se va interzice, în special, pentru aceste specii:

- c) perturbarea intenționată a faunei sălbatice, mai ales în perioada de reproducere, de dependență și de hibernare în așa fel încât perturbarea să aibă un efect semnificativ în ce privește obiectivele prezentei convenții;
- d) distrugerea sau culegerea intenționată a ouălor în natură sau deținerea lor, chiar goale;
- e) deținerea sau comercializarea internă a acestor animale vii sau moarte, inclusiv a animalelor naturalizate, și a oricărei părți sau produs al lor, ușor identificabil, obținut din animal, când această măsură contribuie la eficacitatea dispozițiilor prezentului articol.

16

16

Capitolul III - Art. 7

Fiecare parte contractantă va lua măsurile legislative și administrative adecvate și necesare pentru **protejarea speciilor de faună sălbatică enumerate în anexa nr. III.**

2. Orice exploatare a faunei sălbatice enumerate în anexa nr. III va fi reglementată în vederea **menținerii acestor populații în afara oricărui pericol**, ținând cont de dispozițiile art. 2.

17

17

Capitolul III -Art. 7

3. Aceste măsuri vor cuprinde **în special**:

- a) instituirea perioadelor de prohibiție și/sau alte măsuri reglementare de exploatare;
- b) interzicerea temporară sau locală a exploatării, dacă este cazul, pentru a permite populațiilor existente să revină la un nivel satisfăcător;
- c) reglementarea, dacă este cazul, a vânzării, deținerii, transportului sau ofertei în scop de vânzare a animalelor sălbatice, vii sau moarte.

18

18

Capitolul III- Art. 8

În privința capturării sau uciderii speciilor de faună sălbatică enumerate în anexa nr. III și în cazurile în care se fac derogări conform art. 9 în ce privește speciile enumerate în anexa nr. II, părțile contractante vor interzice utilizarea tuturor **mijloacelor neselective de capturare și de ucidere și a mijloacelor susceptibile să ducă pe plan local la dispariția** sau să tulbure grav liniștea populațiilor unei specii, în **special a mijloacelor enumerate în anexa nr. IV.**

19

19

Capitolul III Art. 9 DEROGARI

- art. 4, 5, 6, 7,8
- **CONDIȚII:**
 - **să nu existe o altă soluție satisfăcătoare și derogarea să nu dăuneze supraviețuirii populației implicate**
 - în interesul protecției florei și faunei;
 - pentru a preveni producerea de pagube importante culturilor agricole ștetelului, pădurilor, fondului piscicol apelor și altor forme de proprietate;
 - în interesul sănătății și securității publice, securității aeriene sau altor interese publice prioritare;

20

20

Capitolul III Art. 9 DEROGARI

• CONDIȚII:

- în scopuri de cercetare și de educație, de repopulare, de reintroducere ca și pentru creștere;
- - pentru a permite, în condiții strict controlate, pe o bază selectivă și într-o anumită măsură, capturarea, deținerea sau orice altă exploatare judicioasă a anumitor animale și plante sălbatice în număr redus.

21

21

Art. 9 Raport bianual

- populațiile care fac obiectul sau au făcut obiectul derogărilor și, dacă este posibil, numărul specimenelor implicate;
- mijloacele autorizate de ucidere sau de capturare;
- condițiile de risc, circumstanțele de timp și de loc în care au intervenit aceste derogări;
- autoritatea abilitată să declare că aceste condiții au fost îndeplinite, să ia decizii referitoare la mijloacele care pot fi aplicate, la limitele lor, și la persoanele însărcinate, cu excepția acestora;
- controalele operate

22

22

Capitolul IV Dispoziții speciale privind speciile migratoare

Art 10 SM își coordonează eforturile pentru conservarea **speciilor migratoare** enumerate în anexele nr. II și III și a căror arie de repartiție se întinde pe teritoriul lor.

2. Părțile contractante vor lua măsuri în vederea asigurării ca perioadele de prohibiție și/sau alte măsuri reglementare de exploatare instituite în virtutea paragrafului 3 lit. a) al art. 7 să corespundă necesităților speciilor migratoare enumerate în anexa nr. III.

23

23

Capitolul V Dispoziții suplimentare

Art. 11 SM se angajează:

- ❖ să coopereze de fiecare dată când va fi necesar, mai ales când această cooperare ar putea spori eficacitatea măsurilor luate, conform altor articole ale prezentei convenții;
- ❖ să încurajeze și să coordoneze activitățile de cercetare în funcție de obiectivele acestei convenții.
- ❖ să încurajeze reintroducerea speciilor indigene de floră și faună sălbatică dacă această măsură ar putea să contribuie la conservarea unei specii amenințate cu nimicirea, cu condiția de a se proceda în prealabil, și ținând cont de experiența celorlalte părți contractante, la un studiu pentru a stabili dacă o astfel de reintroducere ar fi eficace și acceptabilă;
- ❖ să controleze strict introducerea speciilor neindigene.

Fiecare parte contractantă va informa Comitetul permanent asupra speciilor care beneficiază de o protecție totală pe teritoriul său și care nu figurează în anexele nr. I și II.

24

24

Capitolul VI Comitetul permanent

- **Art. 13** Componența, întrunire, reguli vot, raportări
- **Art. 14** Atribuții
 - ✓ să revizuiască în mod permanent prevederile convenției, inclusiv anexele sale, și să examineze modificările care s-ar impune;
 - ✓ - să facă recomandări părților contractante asupra măsurilor care trebuie luate pentru aplicarea convenției;
 - ✓ - să recomande măsuri adecvate pentru asigurarea informării publicului asupra lucrărilor întreprinse în cadrul convenției;

25

25

Capitolul VI Comitetul permanent

- **Art. 14** Atribuții
 - ✓ să facă recomandări Comitetului Miniștrilor cu privire la invitarea statelor nemembre ale Consiliului Europei să adere la prezenta convenție;
 - ✓ - să facă orice propunere în scopul îmbunătățirii eficacității prezentei convenții și cuprinzând propuneri de încheiere, cu state care nu sunt părți contractante la convenție, de acorduri care să sporească eficacitatea conservării speciilor sau grupelor de specii.
 - ✓ poate, din proprie inițiativă, să organizeze reuniuni de grupuri de experți.

26

26

Capitolul VIII Reglementarea diferendelor

• Art. 18

Comitetul permanent se va strădui să faciliteze **rezolvarea amiabilă** a oricăror dificultăți pe care aplicarea convenției le-ar putea genera.

2. Orice diferend între părțile contractante cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei convenții, care nu s-a rezolvat pe baza dispozițiilor paragrafului precedent sau pe calea negocierii între părțile în diferend, și cu excepția cazului în care părțile convin altfel, este, la cererea uneia dintre ele, supusă **arbitrajului. (...)**

27

27

Secretariatul Convenției de la
Berna

18 ianuarie 2023,

Azerbaidjanul v. Armenia

= obligarea Armeniei să înceteze toate încălcările actuale ale Convenției de la Berna și să plătească despăgubiri integrale pentru distrugerea mediului în fostele teritorii ocupate / Nagorno-Karabakh (1994/ 2020)

Proceduri
interstatale

28

28

Aplicabilitate?

Convenția de la Berna nu include nicio dispoziție privind aplicarea sa în situații de conflict armat și ocupație și nici nu abordează domeniul său de aplicare extrateritorială.

- Paralela cu aplicarea tratatelor internaționale de protecție a drepturilor omului/jurisdictia extrateritorială

29

29

Recomandări ale Comitetului Permanent

- Instrumentul formal în cadrul reuniunilor sale anuale
- aprobă orientările politice elaborate în cadrul Convenției
- solicită părților să ia măsuri la nivel național, pe baza instrumentelor adoptate (planuri de acțiune pentru specii, coduri de conduită, orientări etc.).
- **nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic ca atare**, dar au greutatea de a fi fost adoptate în cadrul reuniunii anuale a părților, la care ONG-urile pot participa și asista la evoluții

30

30

Recomandări ale Comitetului Permanent

aprobă orientările politice elaborate în cadrul Convenției

solicită părților să ia măsuri la nivel național, pe baza instrumentelor adoptate

rol esențial revine grupurilor tematice de experți înființate în temeiul Convenției, care se ocupă în special de conservarea speciilor de păsări, plante, mamifere, nevertebrate, amfibieni și reptile, de controlul speciilor străine invazive, precum și de aspecte legate de conservarea habitatelor.

31

31

Mecanisme raportare

➤ rapoartele bianuale- părțile care fac excepții de la dispozițiile convenției, în conformitate cu termenii și condițiile stricte prevăzute la articolul 9, trebuie să le prezinte Secretariatului la fiecare doi ani.

➤ Aceste rapoarte trebuie să conțină o evaluare științifică a impactului acestor excepții de la obligația generală de a proteja speciile și habitatele reglementate de convenție.

32

32

Mecanisme raportare

- sunt prezentate în fiecare an Comitetului permanent pentru examinare.
- Sistemul de raportare online
- părțile sunt invitate să prezinte „rapoarte generale” privind punerea în aplicare la nivel național a convenției la fiecare patru ani, pe bază voluntară.
- grupurile de experți instituite în temeiul Convenției monitorizează, punerea în aplicare atât a tratatului, cât și a recomandărilor adoptate de Comitetul permanent.
- se referă la starea de conservare a speciilor sau a habitatelor, sau la provocări specifice în materie de conservare.
- Comitetul permanent poate examina punerea în aplicare a Convenției într-o parte contractantă prin analiza rapoartelor juridice și politice elaborate de experți independenți.

33

33

Dosare România

- Pretinsă exploatare forestieră nesustenabilă în Parcul Național Retezat
- 2021 plângere Călin Dejeu – România Curată
- <https://rm.coe.int/files51-2021-romania-retezat-complaint-form/1680a2dc9d>
- 2021 raport Regia Națională a Pădurilor – Administrația Parcului Național Retezat
- <https://rm.coe.int/files72-2021-romania-retezat-govt-rep-/1680a3a8c1>

34

34

Cronologie

- 2022 – observații reclamantului față de raportului Romsilva
- <https://rm.coe.int/files27-2022-romania-retezat-comp-report/1680a5ec1b>
- 2022 –clarificări solicitate cu privire la zonele din Parcul Național Retezat
- <https://rm.coe.int/files18-2022-romania-retezat-govt-rep/1680a5ec07>

35

35

Dosare România

- 2023 – raport expert Peter Skoberne, cercetare față locului
- <https://rm.coe.int/files28e-2023-romania-retezat-expert-report/1680aa9072>
- 2023- observații reclamant/Guvern pe marginea raportului expertului
- 2023 – plângerea a fost respinsă în baza concluziilor expertului

36

36

Jurisprudența națională

Tribunalul
Brașov
2319/62/2014

Curtea de Apel
București
7079/2/2018*

I.C.C.J.
Decizia nr.
1191/2022

37

37

2319/62/2014 Tribunalul Brașov

Obiect

• Anulare aviz negativ pentru proiectul Centrale hidroelectrice de mică putere pe Râul Ruscova, amonte de localitatea Ruscova, jud Maramureș cu motivarea că "Lostrîța (Hucho hucho) este o specie endemică a bazinului dunărean, în prezent fiind confirmată prezența ei în populații naturale doar în râurile Bistrița și Vișeu, și pe principalii afluenți ai acestora ... lostrîța este o specie de volum mare, cu cerințe specifice de reproducere, iar în prezent nu există soluții tehnice care ar putea fi luate în considerare pentru diminuarea acestui impact negativ".

• lostrîța se regăsește în categoria **EN** (Anexa III - Convenția de la Berna, respectiv Anexele II și V - IUCN Habitats Directive)

Soluția

Respinge cererea

38

38

7079/2/2018* Curtea de Apel București

- anularea actului administrativ de clasificare a documentelor, datelor și informațiilor rezultat al executării Contractului de servicii nr. 53/30.03.2011
- obligarea Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Mediului București (INCDDPM București), la declasificarea bazelor de date de telemetrie (bază de date rezultată în urma monitorizării ihtiofaunei în perioada iunie 2011 - martie 2018 - partea I și partea II) privind migrația sturionilor, rezultate din implementarea Contractului de servicii nr. 53/30.03.2011

- executarea contractului trebuia să răspundă la întrebarea dacă lucrările de amenajare/construcție în zona respectiva afectează sau nu imigrația sturionilor, specie protejată ce figurează în **apendicele III din Convenția de la Berna,**

39

39

I.C.C.J. Decizia nr. 1191/2022

- A., organizație neguvernamentală de protecție a mediului, în contradictoriu cu pârâțul Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, a solicitat suspendarea Ordinului nr. 1.460/ 2021 privind aprobarea cotelor de recoltă la uncie specii de păsări admise la vânătoare
- **Rec Minister**
- eliminarea prevederilor de evaluare a speciilor migratoare pentru fiecare fond cinegetic nu are nicio relevanță sub aspectul soluției pronunțate, aceasta deoarece pe de-o parte per a contrario, speciile sedentare necesita astfel de studii în continuare iar pe de alta parte speciile migratoare beneficiază de regimul de protecție instituit de dispozițiile O.U.G. nr. 57/2007 (care transpun dispozițiile Directivei Păsări și ale Directivei Habitate),Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979, ratificată prin Legea nr. 13 din 1993,

40

40

7079/2/2018* Curtea de Apel București

- anularea actului administrativ de clasificare a documentelor, datelor și informațiilor rezultat al executării Contractului de servicii nr. 53/30.03.2011
- obligarea Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Mediului București (INCDPM București), la declasificarea bazelor de date de telemetrie (bază de date rezultată în urma monitorizării ihtiofaunei în perioada iunie 2011 - martie 2018 - partea I și partea II) privind migrația sturionilor, rezultate din implementarea Contractului de servicii nr. 53/30.03.2011

- executarea contractului trebuia să răspundă la întrebarea dacă lucrările de amenajare/construcție în zona respectiva afectează sau nu imigrația sturionilor, specie protejată ce figurează în **apendicele III din Convenția de la Berna**,

41

41

Convenția Berna în jurisprudența C.J.U.E

- Validitatea Regulament nr 345/92 de amendare a regulamentului (EEC) No 3094/86 privind anumite măsuri tehnice de conservare a resurselor de pescuit (C-405/92, M0ndiet)
- Instrument de interpretare
- a Directivei 79/409/EEC (C- 262/85, Comisia v. Italia– Opinia av general)
- a Directivei 79/409/EEC (C-57/89, Comisia v. Germania – definiția habitat, Opinia av general)

42

42

Convenția Berna în jurisprudența C.J.U.E

- **C-601/22, Österreich**
- Validitate și interpretare – Conservarea habitatelor naturale și a speciilor **de** faună și floră sălbatică – Directiva 92/43/CEE – Articolul 12 alineatul (1) – Sistem **de** protecție riguroasă a speciilor **de** animale – Anexa IV – **Canis lupus (lupul)**
- Autorizație națională pentru prelevarea unui specimen **de** animal sălbatic din specia *Canis lupus* – Evaluarea stadiului **de conservare** a populațiilor speciei respective – Sfera geografică –

43

43

2030 Obiective cheie

- Protecția biodiversității
- Intensificarea eforturilor de protejare a speciilor și habitatelor amenințate, asigurând punerea în aplicare eficientă a măsurilor de conservare
- Dezvoltarea durabilă
- Integrarea considerațiilor privind biodiversitatea în politicile și practicile de dezvoltare durabilă, promovând un echilibru între conservare și activitățile umane.
- Restaurarea habitatelor
- Promovarea restaurării ecosistemelor și habitatelor degradate, cu accent pe conectivitatea ecologică și reziliența

44

44

2030

- Adaptarea la schimbările climatice
- Abordarea impactului schimbărilor climatice asupra biodiversității, încurajând strategiile de gestionare adaptivă care sporesc rezistența ecosistemelor
- Conștientizarea și implicarea publicului:

45

45

2030

- Creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la problemele legate de biodiversitate și implicarea comunităților în eforturile de conservare, promovând un sentiment de responsabilitate.
- Cooperare și colaborare: Consolidarea parteneriatelor dintre guverne, ONG-uri și comunitățile locale pentru a spori eforturile colective de conservare transfrontaliere
- Monitorizarea și raportarea: Stabilirea unor cadre solide de monitorizare pentru a evalua progresele înregistrate în atingerea obiectivelor de conservare, asigurând transparența și responsabilitatea

46

46

Strategii implementare

- **Elaborarea politicilor:** Formularea și punerea în aplicare a politicilor naționale care se aliniază la obiectivele convenției.
- **Finanțare și resurse:** Asigurarea finanțării și a resurselor adecvate pentru inițiativele de conservare a biodiversității.
- **Cercetare și colectare de date:** Promovarea cercetării științifice pentru fundamentarea strategiilor de conservare și îmbunătățirea colectării datelor privind starea biodiversității.
- **Consolidarea capacităților:** Consolidarea capacităților părților interesate implicate în conservarea biodiversității prin formare și resurse.

47

47

Resurse

- Video
- <https://www.youtube.com/watch?v=YyQd5to9Jg8>
- Site
- <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/home>
- Dosare
- <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/closed-cases>
- Documente
- [https://www.coe.int/en/web/bern-convention/documents#{%2212475748%22:\[0\]}](https://www.coe.int/en/web/bern-convention/documents#{%2212475748%22:[0]})

48

48

Mulțumesc pentru atenție!

beatrice.ramascanu@
gmail.com